

“TZANCK” TESTİ

Tanım

Vezikülobüllöz hastalıklar başta olmak üzere çok sayıda deri hastalığının ön tanısında kullanılan basit, hızlı ve ucuz bir sitolojik testtir.

Gereçler

- 1-Alkol (%70’lik)
- 2-Bistürü
- 3-Lam
- 4-Giemsa boyası ve stok solüsyonu
- 5-Mikroskop (100’lük objektifi olan) ve immersiyon yağı

Uygulama

- 1-Test alanı %70’lik alkolle temizlenir.
- *2-Sağlam bül veya vezikül tavanı açıldıktan sonra, lezyonun tabanı ve kenarları bistürü ile kazınır. Sağlıklı bir değerlendirme için bu işlemin kanamaya yol açmaksızın yapılması gerekir.
- 3-Elde edilen materyal lama yayılarak kurumaya bırakılır.
- **4-Giemsa ile boyanır. Bu amaçla Wright başta olmak üzere çok sayıda boya kullanılabilir. Ancak, günümüzde kolay, hızlı ve ucuz olduğu için Giemsa boyaması tercih edilmektedir.
- 5-Mikroskopik olarak önce küçük büyütmelerle incelenecek alan bulunur. Daha sonra immersiyon yağı kullanılarak 100’lük objektif ile değerlendirilir.

Yorum

- 1-Tek başına akantolitik hücrelerin (yuvarlak şekilli, büyük ve koyu, hiperkromatik boyanan çekirdeği olan, dar bazofilik sitoplazmalı hücreler) gözlenmesi temel patolojinin primer akantoliz olduğu başta pemfigus grubu otoimmün büllöz hastalıklar olmak üzere Hailey-Hailey hastalığı (benin familyal pemfigus) ve Darier hastalığı’nın bir bulgusudur. Büllöz pemfigoid, Stevens-Johnson sendromu ve eroziv liken planus’da akantolitik hücreler bulunmaz. Bu, pemfigustan ayrılmalarında önemli bir ipucudur.
- 2-Akantolitik hücrelere eşlik eden çok çekirdekli dev keratinositlerin varlığı ise herpes simpleks, suçiçeği veya zona zoster gibi viral hastalıklar için karakteristiktir.

Not; Normal epidermisteki keratinositler soluk mavi stoplazmalıdır. Büyük ve çok köşeli bu hücrelerin merkezinde, küçük ve mor renkte çekirdekleri bulunur.

* Vezikülobüllöz hastalıklarda testin güvenilir bir sonuç vermesi için yeni oluşmuş, açılmamış vezikül/bül’den materyal alınmalıdır. Süre olarak 3 günü geçmeyen lezyonlar test için en uygun olanlardır. Bu özelliklere sahip vezikül/bül yoksa öncelikle daha eski veya sulantılı lezyonlar seçilmelidir. Duyarlılığı düşük olan kurutlu lezyonlar en son seçenek olarak tercih edilmelidir.

** Giemsa Boyaması:

- 1-Yayma hazırlandıktan sonra havada kurutulur.
- 2-Kurutulmuş yayma, absölu metil alkol’de 1-3 dakika süreyle tespit edilir.
- 3-Kurutulmuş yayma Giemsa ile 30 dakika süreyle boyanır (Giemsa boyası, boyanın özelliğine göre belirli oranlarda distile suda sulandırılır).
- 4-Boyama sonrası yayma distile su ile durulanır (su akar durumda olmalıdır).
- 5-Yayma kurutulup mikroskopta incelenir.

Not: Yaymalar daha uzun süreli olarak saklanmak istendiğinde üzerlerindeki mineral yağın yıkanarak uzaklaştırılması gerekir. Yıkama için ksilol kullanılır. Yayma üzerine ksilol dökülüp yağı eritmesi

beklenir. Daha sonra ksilol akıtılıp kurutulur. Bu işlem mineral yağ tamamen kaybolana kadar bir kaç kez tekrarlanabilir.

Son yıllarda geliştirilen bir diğer pratik yaklaşım ise hızlı Giemsa boyamasıdır.

Hızlı Giemsa Boyaması:

- 1-Yayma hazırlandıktan sonra havada kurutulur.
- 2-Kurutulmuş yayma, MCG quick stain (hızlı Giemsa boyası) isimli boyanın A, B ve C isimli üç solüsyonunun her birine beşer defa bir saniye süreyle daldırılıp çıkarılarak boyanır.
- 3-Boyama sonrası yayma distile su ile durulanır (su akar durumda olmalıdır).
- 4-Yayma kurutulup mikroskopta incelenir.

Ek Not: Kutanöz layşmanyazis’de “Tzanck” testi

Ülkemiz için önemli bir sağlık problemi olmayı sürdüren kutanöz layşmanyazis tanısında da kolay ve son derece duyarlı olduğu için “Tzanck” yayması tercih edilmektedir.

A-Kutanöz layşmanyazis’in bütünlüğü bozulmamış solid lezyonlarında testin uygulanışı

- 1-Test alanı %70’lik alkolle temizlenir.
- 2-Kanamayı önlemek için iki parmak arasında sıkılan lezyonun sağlam deriye yakın alanından, 15 numaralı bir bistüri yardımıyla yaklaşık 0.5 cm uzunluğunda 2-3 mm derinliğinde insizyon yapılır.
- 3-İnsizyon yerinde gelişen kanama bir gazlı bez yardımı ile alınır. Bu süre içerisinde lezyon kenarına iki parmak ile yapılan basıya devam edilir.
- 4-İnsizyonun iç kısmı, insizyona dik olarak tutulan bistüri ucu ile kansız seröz materyal elde edilecek biçimde kazınır (dermal kazıntı yayması).
- 5-Elde edilen kazıntı materyali lama yayılarak fikse edilir ve Giemsa boyası ile boyanır.
- 6-Mikroskopik inceleme immersiyon yağı kullanılarak 100’lük objektif ile yapılır.

B-Kutanöz layşmanyazis’in ülser lezyonlarında testin uygulanışı

- 1-Kurut varsa, kaldırılarak ülser yüzeyindeki seröz materyal bir pipet (Pastör pipeti veya hematokrit pipeti) aracılığı ile alınır.
- 2-Elde edilen materyal lam üzerine yayılarak yukarıda tanımlanan işlemler takip edilir.

Yorum

Test pozitifliğinde, histiyositler içerisinde veya serbest olarak “Leishman-Donovan” cisimcikleri olarak adlandırılan amastigotlar saptanır. Bunlar yuvarlak, oval şekilli, çekirdekleri koyu mor, sitoplazmaları açık mavi boyanan ve kinetoplastları bulunan (çekirdeğe yakın olarak yerleşen ancak ondan daha koyu boyanan nokta şeklinde yapılar) layşmanyaya formlarıdır.

Yaymaya pozitif diyebilmek için üç hücresel yapının tamamı, yani hücre duvarı, çekirdek ve kinetoplast görülmelidir. Bu cisimcikler bazen tek sayıda bazen de çok sayıda (“arı sürüsü görünümü”) saptanabilir. Lezyon süresi 6 aydan daha uzun olanlarda parazitin saptanması güçleşir.